

vist; han var blevet nødt til at gaa ind deri bl. a. med det Formaal at gøre Regeringen opmærksom paa de Brøst, der fandtes i Samfundet, og paa de Krav, Arbejderne havde. Det var jo Meningen. Voldgift i faglige Stridigheder har vi ogsaa nu; alt dette er i det hele taget virkeliggjort. Men det daværende Samfund betragtede det som revolutionære, samfundsomstyrtende Krav og slog ethvert af disse Krav ned med voldsom Haand. Jeg tror, det er de andre, der har gjort sig skyldige i et fuldstændigt Fejlsyn paa Socialdemokratiet, og naar de saa efterhaanden opdager, at dette Fejlsyn er deres eget, tror de, at det er Socialdemokratiet, der har forandret sig, men det er i Virkeligheden dem selv, der kureres for deres gamle Fejlsyn. Mine ældre Meningsfæller, og jeg selv for Resten ogsaa, husker, at naar vi i Firserne og Halvfemserne kom f. Eks. i Studenter-samfundet, i den radikale Studenterorganisation, som det ærede Medlem fra Æbeltoft (N. Neergaard) var en af Medstifterne af og den Gang en af Lederne af, og naar vi saa ganske jævnt og nøgternt udviklede vor marxistiske Opfattelse, vort Syn paa Samfundsoptattelsen, paa Kapitalismen og paa Socialismen, sagde man fra de radikale Studenter Side: Er det det hele, der er jo ingen Fantasi i det, det er jo jævne, borgerlige Krav, det er jo nærmest smaaborgerligt og bedsteborgerligt, saadan blev P. Knudsen, saadan blev Hørdum og Wiinblad og saadan blev jeg selv mødt. Det, som den højtærede Minister nu sagde, er saaledes for mange Aar siden sagt fra anden Side, men det er ikke slaaet til, at vi stadig er blevet mere borgerlige i den Forstand, hvori den højtærede Minister bruger Ordet.

Jeg maa maaske have Lov til her at være saa romantisk at anføre en lille Anekdote. Der er jo anført Salmeyvers og mange andre Ting herfra, ja jeg har jo selv gjort noget lignende. Jeg maa maaske da nævne den lille kønne Fortælling af Bjørnson om Bjørnejægeren, der gik ud for at skyde en Bjørn og i Taagen gik op i Bjergene. Han saa da en utydelig Skikkelse komme imod sig, han lagde Bossen til Kinden og vilde skyde; men en uvilkaarlig Følelse bevægede ham til at holde Fingeren tilbage, da den allerede laa paa Aftrækkeren. Lidt efter lidt lettede Taagen, og han saa den utyde-

lige Skikkelse antage Menneskeskikkelse. Det var godt, at han ikke skød. Og da Taagen helt var forsvundet, var Skikkelsen lige ved ham, og han saa da, at det var hans egen Broder. Det er en køn lille Fortælling, hvis Moral ogsaa kan udstrækkes til Nationerne, til Partierne, til de forskellige Samfundsklasser. Medens jeg er ved Taagen, maa jeg maaske gøre en lille Bemærkning. Jeg havde i mit tidligere Foredrag kun nævnt denne Taage i Forbigaaende, uden at tids- eller stedtæste den. Nu sagde den højtærede Minister i Gaar, at han havde ved denne Taage kun tænkt paa Socialismens Lære, dens Teori. Det staar nu rigtignok for min Erindring, men jeg skal ikke opholde mig derved, at der laa noget mere deri. Hvis jeg ikke husker fejl, var det den 5. Juni 1915, den samme Dag, da den nye Grundlov blev vedtaget, at den højtærede Finansminister holdt en Bankettale eller Grundlovstale, og han talte dér om den socialistiske Taage over København, der nu skulde svinde. Jeg mener, det var ikke blot Teori eller Lære. Ordene klang, og de havde en saadan Adresse — der er jo altid Politik i, hvad den højtærede Finansminister siger, selv om det ikke altid er god Politik —, at de var ligesom Indledningen til et Felttog her i København, hvor det radikale Venstre, understyret med de Laurbær, det havde indhøstet under Grundlovs kampen, nu ogsaa skulde trænge frem til en vis Grad paa Socialdemokratiets Bekostning. Jeg synes, det var et lidt underligt valgt Tidspunkt, netop da Laurbærene var plukkede af det radikale Venstre, Socialdemokratiet og andre i meget inderlig Forening, til da at fremkomme med disse Ord om den socialistiske Taage. Jeg gjorde dog ikke noget stort Væsen deraf, jeg tror ikke, jeg har skrevet nogen Artikel derom eller omtalt det. Men nu faldt den Tale mig ved denne Lejlighed ind, maaske som en lille Tak for sidst. Gemt er ikke altid glemmt; selv om der er gaaet halvandet Aar, husker jeg alligevel disse Ord, og derfor faldt de mig paa Tungen. Jeg lagde, som sagt, ikke saa megen Vægt derpaa, og det forhindrede ikke i mindste Maade en Fortsættelse af det gode Samarbejde mellem Socialdemokraterne og det radikale Venstre, lige saa lidt som den, i alt Fald efter min Mening i høj Grad interessante Diskussion, der er ført her, vil